

המזכירות הפדגוגית
אגף המפמ"רים

מדינת ישראל
משרד החינוך, התרבות והספורט

לשכת המנהלת הכללית
אגף הערכה ומדידה

אגף המפמ"רים

מבחן בעברית לכיתה ה'

נוסח א'

שם התלמיד/ה _____
כיתה _____
שם ביה"ס _____
יישוב _____

תשס"ה

מ"צ"ב

דצמבר 2004

תלמידים יקרים,

במבחן זה ארבעה פרקים:

פרק ראשון –	30	נקודות
פרק שני –	30	נקודות
פרק שלישי –	20	נקודות
פרק רביעי –	20	נקודות
סך-הכול –	100	נקודות

לרשותכם **90** דקות.

קראו בעיון את **כל** הקטעים, וענו בתשומת לב על **כל** השאלות.

בדקו היטב את תשובותיכם לפני מסירת המבחן.

אינכם חייבים לענות על השאלות לפי סדר הופעתן.

בהצלחה!

השתדלו לציין את כל בעלי הזכויות לפריטים המופיעים במבחן הזה. אנו מתנצלים מראש על כל טעות או השמטה, ואם יובאו לידיעתנו – נתקן במהדורה הבאה.

פרק ראשון – 30 נקודות

קראו את הסיפור וענו על השאלות שאחריו.

מדוע היונה לא עפה?

על-פי סיפורה של ליאורה כרמלי.

ביום העצמאות לבשנו לבן. היינו צחורים פיונים, אשר אותן עמדנו להפריח אחר-כך לשמים. לבי פרפר בהתרגשות, והיונה הלבנה שאחזתי בין כפות ידיי פרפרה אף היא. ודאי מפחד, ואולי מרצון להיות שוב חופשייה. "אל תפחדו!" דיברתי אליה ללא קול, "עוד רגע קט אשחרר אותך, ותצאי לחופשי." (5)

היונה שבידיי גרגרה בקול דק. חשתי בפעימות לבה המפרפר, וחום גופה הקטן חימם את לבי. כמה שמחתי להשתתף סוף סוף בהפרחת היונים. ממרומי הבמה הבטתי ברחמים ובשמץ לגלוג בילדי כיתות ג' ו-ד'. זכרתי איך הרגשתי אני שנה קודם לכן, כשהבטתי מלמטה על ילדי כיתה ה', שניצבו על הבמה הזאת ממש. ראשם נראה לי אז נוגע בשמים, וקינאתי בהם. עכשיו שמחתי נשאה אותי למרומים. עצמתי את עיניי, וריחפתי בדמיוני בשמים עם יונתי. אני עף! אני והיונים!

"יובל! יובל!" שמעתי לחישות רמות לידי. התעוררתי מחלומי, הסתכלתי לכיוון הלחישות, אל יאיר חברי, שהמשיך ללחוש: "היונה שלך! שחרר אותה!" (15) כפות ידיו היו ריקות, ולחרדתי גם כפות ידיהם של שאר חבריי וחברותיי. אצבעותיהם היו פרושות, בצדי גופם, כפי שהתאמנו בחזרות הרבות שהיו בימים האחרונים. רק אצבעותיי שלי היו עדיין קפוצות על כנפיה של היונה. התביישתי. פתחתי מיד את כפות ידיי: "עופי, עופי ציפור, עופי!" אך היונה שלי לא זזה.

"עופי אל חברותייך!" ביקשתי ממנה. אך היא התנדנדה בין אצבעותיי, ולא פרשה כנף. (20)

"עופי יונה!" הפצתי בה. "אל תתביישי לעוף לבד. זאת לא אשמתך. אני טעיתי..."

אך לשווא. יונתי לבנת הכנף נותרה בכף ידי. (25) "נו!!!" לחשה רותי, שעמדה בצדי. "היא לא רוצה לעוף." לחשתי בתשובה.

"לא יכול להיות!" ענתה ברוגז, "תעזוב אותה ודי! אתה מקלקל לנו את ההופעה."

"את לא מאמינה לי? היא לא זזה. אני לא מחזיק אותה. היא פשוט לא עפה." (30)
 "אז תעיף אותה!" התערב ניר, שעמד מאחוריי. ניסיתי. העפתי אותה כלפי מעלה. היא רפרפה קלות בכנפיה, וחזרה וצנחה לתוך ידיי, שנשלחו בבהלה לתפוס אותה.

"מה אתה משחק איתה כמו בכדור," נזף בי יאיר, "תעיף אותה חזק וזהו!" הרגשתי את הכעס של כולם סוגר עלי מסביב כמו טבעת. ניר אחז בה וזרק אותה חזק לגובה. הפעם פרפרה שניות מועטות, ואחר צנחה מטה. קלטתי אותה מהר בכפותיי, לפני שמישהו נוסף ישים עליה את ידו ויתעלל בה. "היא לא בסדר," אמרתי. "אולי היא חולה או פצועה."

מאותו רגע לא חשבתי על ההופעה, לא על בגדיי הלבנים ולא על הבושה שצבטה אותי. מחשבותיי התרכזו ביונה שבידיי ובהתנהגותה המוזרה. (40)
 כשאחזתי בה אתמול לפנות ערב, הייתה בריאה ושלמה. מה, אם כן, קרה לה?

הטקס הסתיים. הקהל קם, וגם חבריי איבדו עניין ביונתי. ניר, שקודם לכן כעס עלי, היה היחיד שנשאר איתי. הוא אמר:
 "בוא נלך לאבא שלי. הוא יבדוק אותה. הוא ודאי ידע מה לא בסדר אצלה."
 (45) ואבא שלו אכן ידע. הוא העיף ביונה מבט קצר, ואמר:
 "הכול בסדר אצל היונה הזו. היא פשוט צעירה מדי. עוד שבוע היא תעוף כמו שצריך." חייכתי בהקלה וליטפתי את הגוזל. הייתי מאושר: שמחתי לקראת הטיפול בגוזל הלבן. בימים הבאים עקבתי בהנאה אחר התפתחות המעוף של הגוזל. מדי יום הוא שיפר את פרישת כנפיו, ורפרופיו הלכו והתמשכו עוד ועוד.
 (50) כשבועיים לאחר הטקס, פרפר הגוזל בידיי, השתחרר ונסק לגובה. עקבתי אחר יונתי הבוגרת, צחורת הכנף, במעופה בדרכה אל בני מינה.

השאלות**שאלה 1**

מה קרה ליובל בתחילת הטקס?

הקיפו את התשובה הנכונה.

- (1) הוא חלם ולא שחרר את היונה.
- (2) הוא כעס על החברים.
- (3) הוא לא רצה לשחרר את היונה.
- (4) הוא התבייש לשחרר את היונה.

שאלה 2

מה קרה לפני מה?

סדרו את המשפטים לפי הכתוב בסיפור.

כתבו בצד כל משפט מספר, מ-1 עד 5.

- א. הילדים הפריחו את היונים שלהם בזמן.
- ב. ניר ויובל לקחו את היונה לאבא של ניר.
- ג. יובל טיפל בגוזל, וכעבור שבועיים הגוזל עף.
- ד. יובל התרגש לקראת טקס הפרחת היונים.
- ה. היונה של יובל לא עפה בטקס.

שאלה 3

א. בשורה 50 כתוב שהגזל "השתחרר ונסק לגובה".

מה פירוש המילה **נסק**?

הקיפו את התשובה הנכונה.

(1) נפל

(2) עלה

(3) גדל

(4) נסע

ב. בשורה 1 כתוב: "היינו צחורים כיונים".

מה פירוש הביטוי **צחורים כיונים**?

הקיפו את התשובה הנכונה.

(1) שקטים כמו יונים

(2) מתרגשים כמו יונים

(3) צוחקים כמו יונים

(4) לבנים כמו יונים

שאלה 4

למי מתכוונים במילים המסומנות?

לפניכם **דוגמה**:

בשורה 9 כתוב "**שניצבו על הבמה**".

במילה **שניצבו** מתכוונים ל *לְאִדִּי כִּי־תָהּ ה' אֵן הַשֵּׁנָה שְׁסֻמְרָה*.

א. בשורה 47 כתוב: "**הייתי מאושר**". במילה **הייתי** מתכוונים ל _____.

ב. בשורה 34 כתוב: "**ניר אחז בה**". במילה **בה** מתכוונים ל _____.

ג. בשורה 45 כתוב: "**הוא העיף ביונה מבט קצר**". במילה **הוא** מתכוונים

ל _____.

שאלה 5

מדוע היונה לא עפה בטקס?

שאלה 6

הקיפו את התשובה הנכונה.

בשורה 47 כתוב: "חייכתי בהקלה".

יובל חייך בהקלה כי: _____

- (1) הוא הבין שצריך לשתף את החברים בטיפול ביונה.
- (2) הוא הבין שהטקס הסתיים, והקהל התפזר.
- (3) הוא הבין שאין זו אשמתו שהיונה לא עפה.
- (4) הוא הבין שצריך לאהוב יונים, ואז הן יעופו.

שאלה 7

בשורה 34 כתוב: " הרגשתי את הכעס של כולם סוגר עלי".

מה דעתכם על התנהגות החברים? נמקו את דעתכם.

שאלה 8

לפניכם רשימה של סימני פיסוק: ? ! . :
כתבו בתוך כל ריבוע את סימן הפיסוק המתאים. בחרו מתוך הרשימה.

א. ליטפתי את היונה בעדינות, ואמרתי לה "אל תפחדי".

ב. הנחתי את היונה על הדשא

ג. עופי אל חברותיך

פרק שני – 30 נקודות

קראו את הקטע וענו על השאלות שאחריו.

אגמים

על-פי "אגמים", מתוך "העולם שלנו", סדרת "מגלה עולם", כרך 6, הוצאת "ספר עולם", ירושלים, עמוד 101.

- אגם (יָמָה) הוא מקווה מים, המוקף ביבשה. אגמים נוצרים בטבע בשלוש דרכים שונות: בעקבות רעידות אדמה, מקרחונים ענקיים ומחסימה של נהרות. ישנם אגמים קטנים מאוד, וישנם אגמים גדולים עד כדי כך, שאם עומדים בצד אחד שלהם אי-אפשר לראות את הצד האחר שלהם.
- (5) האגם הגדול ביותר בעולם הוא אגם סופִיִּיִּוֹר שבצפון-אמריקה: במקום אחד מגיע רוחבו ל-563 קילומטר. הכינרת, לעומת זאת, היא אגם קטן הרבה יותר: אורכה של הכינרת 22 קילומטר, ורוחבה כ-12 קילומטר. גם ים המלח הוא אגם קטן. שני האגמים האלה, הכינרת וים המלח, נוצרו בעקבות רעידות אדמה חזקות מאוד, שהתרחשו בתקופות קדומות.
- (10) רוב האגמים על-פני כדור-הארץ נוצרו מקרחונים ענקיים שגלשו מן ההרים. לפני שנים רבות, בתקופות הקרח, כיסו שכבות קרח חלקים גדולים מכדור-הארץ. הקרח שהצטבר בהרים גלש באטיות במורדות, גרר איתו גושי סלעים, חפר בקרקע בורות ענקיים והרחיב אותם. לאחר שנים רבות, כאשר הקרח נמס, מילאו המים רבים מן הבורות והעמקים האלה, וכך נוצרו האגמים.
- (15) לפעמים חלק מנהר עשוי להיפך לאגם. הנהר סוחף איתו סלעים ובוץ, הסלעים והבוץ שוקעים בקרקעיתו עד שהמים לא יכולים לזרום עוד, ונוצר אגם טבעי.
- רוב המים באגמים מקורם בגשם. מי הגשמים, אשר יורדים על היבשה, מתנקזים לנחלים ולנהרות ונשפכים לאגמים.

השאלות**שאלה 9**

בקטע מוזכרים אגמים שונים.

א. העתיקו מן הקטע שם של אגם בארץ: _____

העתיקו מן הקטע שם של אגם בחוץ-לארץ: _____

ב. במה הם שונים זה מזה?

.....

שאלה 10

בשורות 10–14 מתארים איך נוצרו אגמים מקרחונים.

סדרו את המשפטים שלפניכם לפי הכתוב בקטע.

כתבו בצד כל משפט מספר, מ-1 עד 4.

א. הקרח גלש מן ההרים.

ב. הקרח נמס בבורות.

ג. הקרח יצר בורות.

ד. הבור התמלא מים.

.....

שאלה 11

איך "חלק מנהר עשוי להיהפך לאגם"? (שורות 15–17)

הקיפו את התשובה הנכונה.

(1) כל השקעים נהפכים לאגמים.

(2) הקרחונים מפריעים למים לזרום.

(3) הבוץ והסלעים חוסמים את זרימת המים.

(4) הקרח נמס אחרי שנים רבות.

שאלה 12

כיצד מי הגשמים מגיעים לאגמים? תארו את התהליך במילים שלכם.

שאלה 13

השלימו את המילים החסרות.

דוגמה:

בשורה 16 כתוב: "בקרקעיתו".

במקום המילה **בקרקעיתו** אפשר לכתוב: בקרקעית של ה _____ *נהר*.

א. בשורה 18 כתוב: "מקורם".

במקום המילה **מקורם** אפשר לכתוב: המקור של ה _____

ב. בשורה 6 כתוב: "רוחבו".

במקום המילה **רוחבו** אפשר לכתוב: הרוחב של ה _____

ג. בשורה 7 כתוב: "אורכה".

במקום המילה **אורכה** אפשר לכתוב: האורך של ה _____

שאלה 14

הקיפו את התשובה הנכונה.

מהי מטרתו של הקטע?

- (1) לספר על היופי של האגמים.
- (2) למסור מידע על אגמים.
- (3) לשכנע שכדאי לטייל באגמים.
- (4) ללמד איך להיזהר מקרח שנמס.

פרק שלישי – 20 נקודות

15. ילדים ומבוגרים, ואפילו חברים ושכנים, רבים לפעמים. ברוב המקרים, אחרי מריבה מתפייסים.

כתבו סיפור, אמיתי או דמיוני, על **התפייסות**, בהיקף של 10 שורות לפחות.

פרק רביעי – 20 נקודות

קראו את הקטע שלפניכם וענו על השאלות שאחריו.

כללי התנהגות בספרייה

1. הכניסה לספרייה היא לעיון או לשאלת ספרים בלבד.
  2. יש לשמור על הסדר, על השקט ועל רכוש הספרייה.
  3. אין להכניס לספרייה תיקים, אוכל ושתייה.
  4. תלמיד השואל ספר בספרייה יהיה אחראי להחזרתו.
  5. אין להוציא פריטים מן הספרייה ללא אישור.
  6. לא ניתן להוציא מן הספרייה מילונים, אטלסים ועיתונים.
  7. יש להקפיד על החזרת הספרים במועד.
  8. במקרה של אובדן ספר או חבלה בספר או בציוד שבספרייה, יחויב התלמיד בתשלום העלות.
- שימו לב: תלמיד שלא יקפיד על כללי ההתנהגות, לא יוכל להשתמש בשירותי הספרייה.

השאלות

שאלה 16

א. בסעיף 4 כתוב: "תלמיד השואל ספר בספרייה..."

מהו הפירוש המתאים למילה **שואל** בקטע הזה?

הקיפו את התשובה הנכונה.

- (1) מבקש מידע על משהו שאינו יודע.
- (2) לוקח משהו ומתכוון להחזירו.
- (3) מחפש תשובה לשאלה באנציקלופדיה.
- (4) קורא בספר מהספרייה.

ב. המילה **שואל** היא מן השורש ש.א.ל.

מצאו **בקטע** עוד מילה מן השורש ש.א.ל. _____

כתבו מילה נוספת מן השורש ש.א.ל. _____

שאלה 17

האם ניתן **לשואל** מן הספרייה את סוגי הספרים הרשומים לפניכם?

הקיפו **כן** או **לא** ליד כל אחד מסוגי הספרים.

א. ספרי הרפתקאות	כן / לא
ב. מילונים	כן / לא
ג. עיתוני ילדים	כן / לא
ד. אטלסים	כן / לא

שאלה 18

בסעיף 7 כתוב: "יש להקפיד על החזרת הספרים במועד".
באיזו מילה אפשר להחליף את המילה **במועד** בסעיף הזה?

הקיפו את התשובה הנכונה.

(1) באחריות

(2) בזמן

(3) במהירות

(4) בחג

.....

שאלה 19

מותר ואסור בספרייה.

הוסיפו **שני** כללים משלכם:

א. כלל הקשור להתנהגות רצויה בספרייה.

ב. כלל הקשור להתנהגות בלתי רצויה בספרייה.

.....

שאלה 20

האם בקטע כתוב על הנושאים האלה?

הקיפו **כן** או **לא** ליד כל אחד מן הנושאים.

א. שמירה על רכוש   כן / לא

ב. השקלת ספרים   כן / לא

ג. דרכי התנהגות   כן / לא

ד. שימוש במחשב   כן / לא

שאלה 21

מדוע חשוב, לדעתכם, שיהיו כללי התנהגות בספרייה? כתבו שני נימוקים.

בהצלחה!

דף ריכוז ציונים – מבחן בעברית לכיתה ה', נוסח א'

- טופס זה מיועד לקריאה בסורק אופטי. לכן יש להשתמש בעט כחול או שחור בלבד, ואין להשתמש בטיפקס.
- בשאלת רבי-בְּרָה (ר"ב) סמן ב- $\times$ את מספר התשובה שנבחרה על-ידי התלמיד.
- בשאלות האחרות סמן ב- $\times$ את הציון שהושג עפ"י המחווך.
- אם התלמיד לא ענה על שאלה מסוימת, סמן $\times$ במשבצת "לא ענה".
- אם טעית, השחר את המשבצת שסומנה בטעות.

כיתה מקבילה	
שם משפחה	מס' ת"ז
שם פרטי	מקצוע
שם ביה"ס	סמל מוסד

16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	כיתה מקבילה
----	----	----	----	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-------------

פרק 2 – אגמים

ציון מס' שאלה	0	1	2	3	4	לא ענה
9א.1	0	1				5
9א.2	0	1				5
9ב.	0	1	2			5
10א.1		1	2	3	4	5
10ב.		1	2	3	4	5
10ג.		1	2	3	4	5
10ד.		1	2	3	4	5
11.		1	2	3	4	5
12.	0	1	2	3		5
13א.	0	1	2			5
13ב.	0	1	2			5
13ג.	0	1	2			5
14.		1	2	3	4	5

פרק 1 – מדוע היונה לא עפה

ציון מס' שאלה	0	1	2	3	4	5	לא ענה
1.		1	2	3	4		6
2א.		1	2	3	4	5	6
2ב.		1	2	3	4	5	6
2ג.		1	2	3	4	5	6
2ד.		1	2	3	4	5	6
2ה.		1	2	3	4	5	6
3א.		1	2	3	4		6
3ב.		1	2	3	4		6
4א.	0	1					6
4ב.	0	1					6
4ג.	0	1					6
5.	0	1	2				6
6.		1	2	3	4		6
7.	0	1	2				6
8א.	0	1					6
8ב.	0	1					6
8ג.	0	1					6

- טופס זה מיועד לקריאה בסורק אופטי. לכן יש להשתמש בעט כחול או שחור בלבד, ואין להשתמש בטיפקס.
- בשאלת רבי-בְּרָה (ר"ב) סמן ב- $\times$ את מספר התשובה שנבחרה על-ידי התלמיד.
- בשאלות האחרות סמן ב- $\times$ את הציון שהושג עפ"י המחוון.
- אם התלמיד לא ענה על שאלה מסוימת, סמן $\times$ במשבצת "לא ענה".
- אם טעית, השחר את המשבצת שסומנה בטעות.

פרק 4 – כללי התנהגות בספרייה

	ציון מס' שאלה	0	1	2	3	4	לא ענה
ר"ב	16א.		1	2	3	4	5
	16ב1.	0	1				5
	16ב2.	0	1				5
ר"ב	17א.		1	2			5
ר"ב	17ב.		1	2			5
ר"ב	17ג.		1	2			5
ר"ב	17ד.		1	2			5
ר"ב	18.		1	2	3	4	5
	19א.	0	1	2			5
	19ב.	0	1	2			5
ר"ב	20א.		1	2			5
ר"ב	20ב.		1	2			5
ר"ב	20ג.		1	2			5
ר"ב	20ד.		1	2			5
	21.	0	1	2			5

פרק 3 – כתיבת סיפור: "התפייסות"

	ציון מס' שאלה	0	1	2	3	4	לא ענה
	15א.	0	1	2	3	4	5
	15ב.	0	1	2	3	4	5
	15ג1.	0	1	2			5
	15ג2.	0	1	2			5
	15ג3.	0	1	2			5
	15ג4.	0	1	2			5

21

עברית לכיתה ה' (מיצ"ב), נוסח א'